

KRAJOWA KOMISJA ETYCZNA DO SPRAW DOŚWIADCZEŃ NA ZWIERZĘTACH
Przewodniczący dr hab. Radosław Kowalski, prof. Instytutu

Warszawa, 16 KWI 2025

DN-ZEN.5424.5.2025

Państwo

**Kierujący
Użytkownikami, Hodowcami
i Dostawcami**

**Członkowie Zespołów
ds. Dobrostanu Zwierząt**

Szanowni Państwo,

Krajowa Komisja Etyczna do Spraw Doświadczeń na Zwierzętach (dalej: KKE) powzięła uzasadnione przypuszczenie, że – zapewne w związku z brakiem dostatecznego rozeznania w uwarunkowaniach wynikających ze stosowania w postępowaniach o udzielanie zgód na przeprowadzanie doświadczeń na zwierzętach przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego – **u użytkowników może dochodzić do przedwczesnego rozpoczynania doświadczeń** zaakceptowanych przez lokalne komisje etyczne ds. doświadczeń na zwierzętach (dalej: lke). W związku z tym uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

Zgodnie z art. 40 ustawy z dnia 15 stycznia 2015 roku *o ochronie zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych* (Dz.U. z 2023 r. poz. 465; dalej: ustawa), w zakresie nieuregulowanym tą ustawą, do postępowań prowadzonych przez KKE i lke w sprawach zgód na przeprowadzanie doświadczeń na zwierzętach stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2024 r. poz. 572, dalej: KPA). Oznacza to, po pierwsze, że postępowania w sprawach udzielania zgód na przeprowadzanie doświadczeń na zwierzętach prowadzone są na podstawie przepisów nie tylko ustawy, ale także KPA, jak również, że uchwały wydawane przez lke stanowią decyzje administracyjne. Po drugie, do postępowań o udzielenie zgody na przeprowadzenie doświadczenia na zwierzętach stosuje się również art. 31 KPA, przewidujący możliwość uczestniczenia w takim postępowaniu organizacji społecznej (na prawach strony). To oznacza, że ustalanie biegu terminów w postępowaniu wymaga większej uwagi i ostrożności. Na podstawie art. 127 § 1 KPA w zw. z art. 33 ust. 3 ustawy, od decyzji wydanej w pierwszej instancji, czyli przez lke, każdej ze stron postępowania służy bowiem odwołanie do KKE, będącej organem drugiej instancji. Odwołanie takie może być wniesione w terminie czternastu dni od dnia doręczenia decyzji stronie (art. 129 § 2 KPA), przy czym termin ten ustalany jest od dnia doręczenia decyzji stronie odwołującej się. Uczestnictwo organizacji społecznej, której statutowym celem jest

ochrona zwierząt w postępowaniu o udzielenie zgody na przeprowadzenie doświadczenia na zwierzętach na prawach strony oznacza, że dysponuje ona zasadniczo analogicznymi uprawnieniami, jak użytkownik, a w związku z tym nie tylko użytkownik, ale również organizacja społeczna może wnieść odwołanie od uchwały lke.

W tym kontekście wymaga zatem podkreślenia, że jedynie **ostateczna decyzja (uchwała) o udzieleniu zgody na przeprowadzenie doświadczenia na zwierzętach jest wykonalna i stanowi podstawę przeprowadzenia tego doświadczenia.**

Wyjaśnić przy tym należy, że zgodnie z art. 16 § 1 KPA decyzje są ostateczne, gdy nie służy od nich odwołanie. Jednocześnie zgodnie z art. 130 § 1 KPA, **przed upływem terminu do wniesienia odwołania decyzja nie ulega wykonaniu (tj. nie wolno realizować doświadczenia)**, a na podstawie § 2 tego przepisu, wniesienie odwołania w terminie **wstrzymuje wykonanie** decyzji. Na marginesie można wspomnieć, że zasada ta nie dotyczy decyzji, którym nadano rygor natychmiastowej wykonalności, jednak przepisy nie przewidują nadawania takiego rygoru uchwałom lke z mocy prawa. Z kolei art. 127a § 1-2 KPA przewiduje, że przed upływem terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania, a z dniem doręczenia organowi oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania **przez ostatnią ze stron postępowania**, decyzja staje się ostateczna i prawomocna. Podkreślenia przy tym wymaga, że zgodnie z art. 130 § 4 KPA decyzja podlega wykonaniu przed upływem terminu do wniesienia odwołania, wyłącznie, jeżeli jest zgodna z żądaniem wszystkich stron lub jeżeli wszystkie strony zrzekły się prawa do wniesienia odwołania.

Ergo, **uchwała lke** o udzieleniu zgody na przeprowadzenie doświadczenia na zwierzętach, wydana w postępowaniu, w którym na prawach strony uczestniczyła organizacja społeczna, **staje się ostateczna, jeżeli żadna ze stron** (ani użytkownik, ani organizacja społeczna) **nie wniosła odwołania (ewentualnie zrzekła się tego uprawnienia), bądź upłynął 14-dniowy termin** od dnia doręczenia decyzji do wniesienia odwołania. Dopiero w takiej sytuacji decyzja lke może być wykonana, tj. można rozpocząć realizację doświadczenia.

Wymaga przy tym podkreślenia, że zgodnie z art. 57 § 5 pkt 2 KPA, termin na wniesienie odwołania należy uznać za zachowany, jeżeli przed jego upływem pismo to zostało w szczególności nadane w polskiej placówce pocztowej. Oznacza to zatem, że **wysłanie odwołania ostatniego dnia 14-dniowego terminu również wstrzymuje wykonanie uchwały lke** o udzieleniu zgody na przeprowadzenie doświadczenia na zwierzętach.

Z uwagi na powyższe postępowanie użytkowników w sytuacji uzyskania zgody lke na przeprowadzenie doświadczenia na zwierzętach przede wszystkim w postępowaniu, w którym na prawach strony uczestniczyła organizacja społeczna, wymaga nadzwyczajnej czujności i zwrócenia uwagi na uprawnienie organizacji do wniesienia odwołania lub ewentualnie upływ terminu na jego wniesienie. **Tylko bowiem w sytuacji, gdy odwołanie nie**

KRAJOWA KOMISJA ETYCZNA DO SPRAW DOŚWIADCZEŃ NA ZWIERZĘTACH
Przewodniczący dr hab. Radosław Kowalski, prof. Instytutu

zostało wniesione lub też upłynął termin na jego wniesienie, uprawnione będzie uznanie, że użytkownik dysponuje zgodą na przeprowadzenie doświadczenia na zwierzętach.

Zwracam zatem uwagę, że szczególnie istotna jest, po pierwsze, **konieczność odczekania odpowiedniego okresu po uzyskaniu zgody**, a po drugie, sprawna komunikacja z lke, gdyż to właśnie ona będzie w stanie udzielić użytkownikowi precyzyjnych informacji o stanie sprawy, w tym o terminie doręczenia organizacji uchwały lke (a zatem o początkowym dniu liczenia terminu na wniesienie odwołania) lub **fakcie złożenia odwołania**. Biorąc pod uwagę opisane powyżej terminy, jak również ewentualne opóźnienia związane z doręczaniem pism za pośrednictwem Poczty Polskiej (standardowe okresy doręczeń oraz ewentualnie okresy awizowania poczty), proces ubiegania się o zgodę na doświadczenie na zwierzętach powinien zostać zainicjowany z odpowiednim wyprzedzeniem. Ani posiadanie grantu, ani zawarcie umowy z kontrahentem nie zwalnia z konieczności dochowania wyżej opisanych wymogów uzyskania ostatecznej uchwały lke o udzieleniu zgody na przeprowadzenie doświadczenia na zwierzętach, a **wykonanie doświadczenia pomimo wniesienia odwołania przez organizację społeczną jest nielegalne.**

Zwracamy Państwa uwagę na opisane zagadnienia, gdyż niedochowanie powyższych instrukcji i przeprowadzenie doświadczenia na zwierzętach pomimo nieuzyskania przez uchwałę lke przymiotu ostateczności może rodzić daleko idące konsekwencje, gdyż musi być traktowane jako **przeprowadzenie doświadczenia na zwierzętach bez zgody lke**.

Przypominam, że zgodnie z art. 69 ust.4 pkt 1 w zw. z art. 70 ust. 1 ustawy użytkownik, który przeprowadza doświadczenie bez uzyskania zgody na jego przeprowadzenie podlega administracyjnej karze pieniężnej w wysokości od 1 do 50 tysięcy złotych. Ponadto zgodnie z art. 60a ust. 1 pkt 3 ustawy przeprowadzenie doświadczenia bez uzyskania zgody na jego przeprowadzenie stanowi przesłankę stwierdzenia przez powiatowego lekarza weterynarii rażącego naruszenia wymagań określonych dla wykonywania działalności i w konsekwencji wykreśleniem z rejestru, skutkującym **całkowitą utratą uprawnień do prowadzenia działalności użytkownika** (tj. zarówno w zakresie prowadzenia badań naukowych, testów czy dydaktyki z wykorzystaniem zwierząt). Co więcej, zgodnie z art. 66 ustawy wykorzystanie zwierząt w procedurach objętych doświadczeniem bez uzyskania zgody na ich wykorzystanie **stanowi przestępstwo** zagrożone karą grzywny, karą ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2, a w przypadku spowodowania śmierci zwierzęcia nawet karą pozbawienia wolności do lat 3.

Nadmieniam także, że organizacji społecznej, oprócz uprawnienia do wniesienia odwołania od uchwały lke, przysługuje także prawo do wniesienia skargi do sądu administracyjnego na uchwałę KKE. Choć zgodnie z art. 61 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. z 2024 r. poz. 935), wniesienie skargi nie wstrzymuje wykonania decyzji, to warto pamiętać również o § 2 tegoż przepisu. Zgodnie z nim, w razie wniesienia skargi - organ, który wydał zaskarżoną decyzję może wstrzymać,

KRAJOWA KOMISJA ETYCZNA DO SPRAW DOŚWIADCZEŃ NA ZWIERZĘTACH
Przewodniczący dr hab. Radosław Kowalski, prof. Instytutu

z urzędu lub na wniosek skarżącego, jej wykonanie. Co więcej, zgodnie z § 3 przywołanego artykułu, również sąd, na wniosek skarżącego, może wydać postanowienie o wstrzymaniu wykonania zaskarżonej decyzji. Odmowa wstrzymania wykonania aktu lub czynności przez organ nie pozbawia skarżącego prawa złożenia wniosku do sądu. Oznacza to zatem, że także utrzymanie w mocy przez KKE uchwały lke o udzieleniu zgody na przeprowadzenie doświadczenia na zwierzętach nie gwarantuje możliwości przeprowadzenia doświadczenia, gdyż następnie sąd może zdecydować o wstrzymaniu wykonania doświadczenia. W takich przypadkach również zaleca się daleko idącą ostrożność w przystępowaniu do wykonania doświadczenia, gdyż otrzymanie postanowienia o wstrzymaniu wykonalności zgody może skutkować w szczególności koniecznością jego przerwania lub zaniechania (nawet w sytuacji, gdy zwierzęta są już zamówione lub przyjęte do zwierzętarni).

W związku z powyższym zwracam Państwa szczególną uwagę na konieczność zachowania daleko idącej ostrożności w przystępowaniu do realizacji doświadczeń na zwierzętach, zwłaszcza w tych przypadkach, gdy zgodę uzyskano w postępowaniu toczącym się przy udziale organizacji społecznej. Zachęcam, by w razie jakichkolwiek wątpliwości co do tego, czy doświadczenie może być rozpoczęte, zasięgać informacji w lke, która udzieliła zgody na przeprowadzenie doświadczenia, a w przypadku spraw rozstrzyganych w KKE – w sekretariacie KKE.

Z wyrazami szacunku

WICEPRZEWODNICZĄCA
Krajowej Komisji Etycznej
do Spraw Doświadczeń na Zwierzętach

dr Joanna Andrusiewicz